

Vägledning vid bedömning av behörighet för särskilt arvode enligt §§ 7 och 8 i förordning 1994:1120 om ersättning för fysioterapi

Inledning

Avsikten med detta dokument är att det ska vara en vägledning vid bedömning av ansökningar om behörighet för särskilt arvode för specifika insatser enligt §§ 7 och 8 i FOF. Utgångspunkt är lag 1993:1652 om ersättning för fysioterapi (LOF) samt förordning 1994:1120 om ersättning för fysioterapi (FOF).

Eftersom lagstiftningen inte är tydlig med vilka utbildningar som kan ge behörighet för särskilt arvode har dokumentet tagits fram som en vägledning för bedömningen. Vi vill understryka att dokumentet inte ska ses som ett juridiskt bindande dokument utan endast ska betraktas och användas som en vägledning för landstingen. Det finns heller ingen garanti för att de bedömningskriterier som anges i dokumentet skulle stå sig vid en eventuell framtida tvist/process.

Tidigare gjorda bedömningar av behörighet för särskilt arvode enligt FOF berörs inte. Dokumentet är framtaget av representanter från Fysioterapeuterna, Landstingen och Sveriges kommuner och landsting (SKL). En revidering av innehållet bör ske i anslutning till överläggningar om ny förordning, eller tidigare om behov uppstår.

Ur Förordning 1994:1 120 om ersättning för fysioterapi

Särskilt arvode

7 § För de särskilt tids- eller kostnadskrävande åtgärder som anges i andra stycket lämnas särskilt arvode med högst 883 kronor för arvodeskategori A och högst 776 kronor för arvodeskategori B. Särskilt arvode lämnas under förutsättning att den tid som går åt för denna åtgärd i direkt kontakt med patienten i genomsnitt överstiger 50 minuter per besök under en kalendermånad för arvodeskategori A och 40 minuter per besök under en kalendermånad för arvodeskategori B.

Särskilt arvode lämnas för specifika insatser till

1. patienter med psykisk ohälsa eller psykosomatiska problem,
2. patienter med sjukdomar eller skador i andningsorganen eller i cirkulationssystemet,
3. patienter med sjukdomar eller skador i nervsystemet,
4. patienter med smärttillstånd eller funktionshinder på grund av reumatisk sjukdom,
5. patienter med skador eller sjukdomar i rörelsesystemet,
6. barn och ungdomar med funktionshinder eller sjukdom, och
7. äldre med åldersrelaterade fysiska eller psykiska funktionshinder.

8 § Särskilt arvode enligt 7 § andra stycket lämnas endast till en fysioterapeut med högskoleutbildning om minst 45 högskolepoäng inom för åtgärden adekvat område. Av dessa kan upp till 30 högskolepoäng bytas ut mot längre sammanhållen utbildning av motsvarande omfattning.

Utöver utbildning enligt första stycket krävs yrkeserfarenhet motsvarande minst två års heltidsarbete som fysioterapeut inom för åtgärden adekvat område under de senaste fem åren.

Bedömningsprinciper och vägledning vid bedömning

Grundkrav – teoretisk kompetens:

Enligt FOF § 8 lämnas särskilt arvode enligt § 7 endast till fysioterapeut med minst 45 högskolepoäng (hp) inom för åtgärden adekvat område. Av dessa kan upp till 30 poäng bytas ut mot längre sammanhållen utbildning* av motsvarande omfattning.

Följande alternativ är möjliga:

1. minst 45 hp *inom för åtgärden adekvat område*,
eller
2. minst 15 sammanhängande hp *inom för åtgärden adekvat område* samt upp till motsvarande 30 hp *övrig högskoleutbildning med tydlig koppling till det sökta området***,
eller
3. upp till en omfattning och nivå motsvarande 30 hp *längre sammanhållen utbildning**
inom för åtgärden adekvat område samt minst 15 hp *vetenskaps- eller forskningsmetodik*.

*Med *längre sammanhållen utbildning* avses t ex icke högskolebedriven utbildning som avslutas med examen.

**Med *övrig högskoleutbildning med tydlig koppling till det sökta området* avses exempelvis vissa behandlingsspecifika kurser (t ex akupunktur) och ämnesöverskridande kurser (t ex grundläggande principer för smärta, pedagogik, hälsofrämjande kurser, folkhälsa (FaR)).

Grundkrav – klinisk kompetens:

Utöver teorikraven krävs yrkeserfarenhet motsvarande *minst två års heltidsarbete som fysioterapeut inom för åtgärden adekvat område under de senaste fem åren*. Det skriftliga intyget skall vara utfärdat av antingen verksamhetschef vid gruppomtagning eller från samverkande legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. För fysioterapeut vid gruppomtagning skall intyget helst vara utfärdat av den egna mottagningens verksamhetschef. Intyg från samverkande legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal får gärna vara utfärdat av den samverkande verksamhetens verksamhetschef.

Enbart kurser och utbildningar som är genomförda **efter grundutbildningen till fysioterapeut** beaktas.

Kurser understigande en vecka, och som inte ingår i en längre sammanhållen utbildning, beaktas ej.

En **magisterexamen** motsvarar 60 hp. Om ämnet för det självständiga arbetet/upsatsen (15 hp) har tydlig profil inom den sökta inriktningen kan dessa poäng tillgodoräknas som högskolepoäng *inom för åtgärden adekvat område*.

En **masterexamen** motsvarar 120 hp. Om ämnet för det självständiga arbetet/upsatsen (30 hp, alternativt 2 x 15 hp) har tydlig profil inom den sökta inriktningen kan dessa poäng tillgodoräknas som högskolepoäng *inom för åtgärden adekvat område*.

En fysioterapeut kan vara behörig för särskilt arvode **endast inom två områden**. Om man ansöker om ytterligare ett område måste fysioterapeuten ange vilket tidigare område man vill avveckla. Tolkningen görs utifrån kravet på klinisk kompetens motsvarande två års erfarenhet (100 %) inom området under de senaste fem åren.

Det är bra om alla landsting använder begreppet: ”Behörighet för särskilt arvode enligt förordning om fysioterapi” och lägger upp information som är lätt att hitta på sina respektive web-sidor.

Ansökan

Ansökan ska innehålla

- legitimationsbevis
- meritförteckning (sammanställning av teoretisk och klinisk kompetens)
- vidimerat och aktuellt LADOK-utdrag*
- vidimerade kopior av betyg och intyg

Intyg och betyg på annat språk än svenska ska vara översatta till *svenska*.

Om den sökande vill *åberopa något som inte tydligt framgår av betyg och intyg* ska den sökande komplettera med kursplan, motivering etc.

Den sökande ska ange omfattning av tjänstgöringsgrad i *heltid* (t ex sex månaders halvtidstjänstgöring blir tre månaders heltidstjänstgöring).

*Ladok är ett nationellt system för studieadministration inom högre utbildning i Sverige.

Exempel på kurser och utbildningar

Nedan ges **exempel** på såväl högskoleutbildning som annan längre sammanhållen utbildning, som helt eller delvis kan åberopas vid ansökan om särskilt arvode. Utöver nedan nämnda utbildningar förekommer, eller har förekommit, ett flertal andra utbildningar som kan tillgodoräknas vid ansökan.

Värderingsgrunderna kan förändras över tiden beroende på ökat kunskapsunderlag, forskning och utveckling m.m.

1. Patienter med psykisk ohälsa eller psykosomatiska problem

Högskoleutbildning inom för åtgärden adekvat område:

- Psykosomatisk och psykiatrisk sjukgymnastik
- Metoder för bedömning och utvärdering av sjukgymnastik inom psykiatrisk vård
- Psykosomatisk sjukgymnastik. Kropp/själ i ett helhetsperspektiv
- Psykodynamisk kroppsterapi (PDK) – en psykoterapeutisk inriktad sjukgymnastisk behandlingsmetod

Övrig högskoleutbildning med tydlig koppling till det sökta området:

- Smärta och smärtlindring
- Akupunktur (högst 15 hp kan åberopas)
- Akupunktur vid sjukdom (högst 15 hp kan åberopas)
- Träning vid hälsa, ohälsa och kronisk funktionsnedsättning
- Fysisk aktivitet vid hälsa och sjukdom
- Sjukgymnastik med inriktning mot motorisk kontroll och kinesologi
- Psykologi, KBT, beteendemedicin
- Akut och kronisk smärta
- Psykoterapiutbildning, steg 1
- Pedagogik (högst 15 hp kan åberopas)
- Allmänvetenskaplig kurs (7,5 hp av 15 kan åberopas om uppsatsen ligger inom den sökandes profilinriktning)

Längre sammanhållen utbildning inom för åtgärden adekvat område:

- Auktoriserad Feldenkraispedagog (motsvarar minst 30 hp)
- Basal kroppskännedom steg 1 – 4 samt slutexamen. Terapeutisk kompetens (motsvarar minst 30 hp)
- Fortbildning i psykosocial arbetssätt, S:t Lukasstiftelsen, Stockholm (motsvarar 45 hp)
- Psykoterapiutbildning (grundutbildning), S:t Lukasstiftelsen, Stockholm, m fl. (motsvarar 60 hp)
- Psykoterapiutbildning (grundutbildning), Center för kognitiv psykoterapi och utbildning, Göteborg (motsvarar 45 hp)
- Andra kurser bedöms individuellt: t ex psykosomatik, kris och krisbearbetning

2. Patienter med sjukdomar eller skador i andningsorganen eller i cirkulationssystemet

Högskoleutbildning inom för åtgärden adekvat område (Andning):

- Fysiologi
- Astma
- Astma och allergi

Övrig högskoleutbildning med tydlig koppling till det sökta området:

- Smärta och smärtlindring
- Akupunktur (högst 15 hp kan åberopas)
- Akupunktur vid sjukdom (högst 15 hp kan åberopas)
- Träning vid hälsa, ohälsa och kronisk funktionsnedsättning
- Fysisk aktivitet vid hälsa och sjukdom
- Sjukgymnastik med inriktning mot motorisk kontroll och kinesiologi
- Akut och kronisk smärta
- Allmänvetenskaplig kurs (7,5 hp av 15 kan åberopas om uppsatsen ligger inom den sökandes profilinriktning)

Längre sammanhållen utbildning inom för åtgärden adekvat område:

Andra kurser bedöms individuellt

Högskoleutbildning inom för åtgärden adekvat område (Cirkulation):

- Högskolekurs i fysiologi

Övrig högskoleutbildning med tydlig koppling till det sökta området:

- Smärta och smärtlindring
- Akupunktur (högst 15 hp kan åberopas)
- Akupunktur vid sjukdom (högst 15 hp kan åberopas)
- Träning vid hälsa, ohälsa och kronisk funktionsnedsättning
- Fysisk aktivitet vid hälsa och sjukdom
- Sjukgymnastik med inriktning mot motorisk kontroll och kinesiologi
- Akut och kronisk smärta
- Allmänvetenskaplig kurs (7,5 hp av 15 kan åberopas om uppsatsen ligger inom den sökandes profilinriktning)

Längre sammanhållen utbildning inom för åtgärden adekvat område:

- Lymfterapi (dr Vodder, Völdimetoden)
- Andra kurser bedöms individuellt

3. Patienter med sjukdomar eller skador i nervsystemet

Högskoleutbildning inom för åtgärden adekvat område:

- Undersökning och behandling vid yrsel och balansrubbnings
- kurser vid Sahlgrenska universitetssjukhuset: ryggmärgsskador, stroke, neurologi, yrsel-balans
- Perspektiv på neurosjukvård
- Neuropsykologi
- Neuropediatrik med inriktning på funktionsstörningar
- Sjukgymnastik med inriktning mot neurologi/habilitering
- Sjukgymnastik med inriktning mot neurologisk sjukdom/skada

Övrig högskoleutbildning med tydlig koppling till det sökta området:

- Smärta och smärtlindring
- Akupunktur (högst 15 hp kan åberopas)
- Akupunktur vid sjukdom (högst 15 hp kan åberopas)
- Träning vid hälsa, ohälsa och kronisk funktionsnedsättning
- Fysisk aktivitet vid hälsa och sjukdom
- Sjukgymnastik med inriktning mot motorisk kontroll och kinesiologi
- Akut och kronisk smärta
- Allmänvetenskaplig kurs (7,5 hp av 15 kan åberopas om uppsatsen ligger inom den sökandes profilinriktning)

Längre sammanhållen utbildning inom för åtgärden adekvat område:

- Andra kurser bedöms individuellt

4. Patienter med smärttillstånd eller funktionshinder på grund av reumatisk sjukdom

Högskoleutbildning inom för åtgärden adekvat område:

- Reumatologi

Övrig högskoleutbildning med tydlig koppling till det sökta området:

- Smärta och smärtlindring
- Akupunktur (högst 15 hp kan åberopas)
- Akupunktur vid sjukdom (högst 15 hp kan åberopas)
- Träning vid hälsa, ohälsa och kronisk funktionsnedsättning
- Fysisk aktivitet vid hälsa och sjukdom
- Sjukgymnastik med inriktning mot motorisk kontroll och kinesiologi
- Akut och kronisk smärta
- OMT
- Sjukgymnastik vid funktionsnedsättningar i rörelsesystemet
- Sjukgymnastik/Rörelselära inriktning mot McKenzie (motsvarar steg A - B)
- Allmänvetenskaplig kurs (7,5 hp av 15 kan åberopas om uppsatsen ligger inom den sökandes profilinriktning)

Längre sammanhållen utbildning inom för åtgärden adekvat område:

- OMT steg 2 (motsvarar 30 hp)
- OMI basic och OMI advanced (motsvarar minst 30 hp)
- McKenzie A - D-kurser samt Credentiallingexamen (motsvarar 30 hp)
- Andra kurser bedöms individuellt

5. Patienter med skador eller sjukdomar i rörelsesystemet

Högskoleutbildning inom för åtgärden adekvat område:

- OMT
- Sjukgymnastik vid funktionsnedsättningar i rörelsesystemet
- Sjukgymnastik/Rörelselära inriktning mot McKenzie (motsvarar steg A och B)
- Idrottsmedicin
- Delar av kurs inom den sökandes profilinriktning inom FHV (högst 15 hp av 30 kan återopas)

Övrig högskoleutbildning med tydlig koppling till det sökta området:

- Smärta och smärtlindring
- Akupunktur (högst 15 hp kan återopas)
- Akupunktur vid sjukdom (högst 15 hp kan återopas)
- Träning vid hälsa, ohälsa och kronisk funktionsnedsättning
- Fysisk aktivitet vid hälsa och sjukdom
- Sjukgymnastik med inriktning mot motorisk kontroll och kinesiologi
- Akut och kronisk smärta
- Allmänvetenskaplig kurs (7,5 hp av 15 kan återopas om uppsatsen ligger inom den sökandes profilinriktning)

Längre sammanhållen utbildning inom för åtgärden adekvat område:

- OMT steg 2 (motsvarar 30 hp)
- OMT steg 3 (motsvarar 45 hp)
- OMI basic och OMI advanced (motsvarar minst 30 hp)
- McKenzie A - D-kurser samt Credentiallingexamen (motsvarar 30 hp)
- Andra kurser bedöms individuellt

6. Barn och ungdomar med funktionshinder eller sjukdom

Högskoleutbildning inom för åtgärden adekvat område:

- Idrottsskador hos barn
- Pediatrik
- Bedömning av motorisk förmåga hos barn
- Sjukgymnastik med inriktning mot rehabilitering
- Neuropediatrik med inriktning på funktionsstörningar
- Sjukgymnastik med inriktning mot neurologi/habilitering

Övrig högskoleutbildning med tydlig koppling till det sökta området:

- Smärta och smärtlindring
- Akupunktur (högst 15 hp kan åberopas)
- Akupunktur vid sjukdom (högst 15 hp kan åberopas)
- Träning vid hälsa, ohälsa och kronisk funktionsnedsättning
- Fysisk aktivitet vid hälsa och sjukdom
- Sjukgymnastik med inriktning mot motorisk kontroll och kinesiologi
- Akut och kronisk smärta
- Allmänvetenskaplig kurs (7,5 hp av 15 kan åberopas om uppsatsen ligger inom den sökandes profilinriktning)
- Högskoleutbildning inom den sökandes profilinriktning: t ex neurologi eller reumatologi eller ortopedi

Längre sammanhållen utbildning inom för åtgärden adekvat område:

- Andra kurser bedöms individuellt

7. Äldre med åldersrelaterade fysiska eller psykiska funktionshinder

Högskoleutbildning inom för åtgärden adekvat område:

- Sjukgymnastik med inriktning mot äldres hälsa (fördjupningsnivå 1)
- Sjukgymnastik med inriktning mot geriatrik
- Sjukgymnastiska insatser för de äldre i samhället (fördjupningsnivå 2)
- Prevention och rehabilitering inom äldreomsorg (C-kurs)
- Sjukgymnastik med inriktning mot geriatrik och gerontologi: Rörelseförmåga hos äldre
- Äldres hälsa
- Sjukgymnastiska insatser för de äldre i samhället

Övrig högskoleutbildning med tydlig koppling till det sökta området:

- Smärta och smärtlindring
- Akupunktur (högst 15 hp kan åberopas)
- Akupunktur vid sjukdom (högst 15 hp kan åberopas)
- Träning vid hälsa, ohälsa och kronisk funktionsnedsättning
- Fysisk aktivitet vid hälsa och sjukdom
- Sjukgymnastik med inriktning mot motorisk kontroll och kinesiologi
- Akut och kronisk smärta
- Allmänvetenskaplig kurs (7,5 hp av 15 kan åberopas om uppsatsen ligger inom den sökandes profilinriktning)
- Högskoleutbildning inom den sökandes profilinriktning: t ex neurologi eller reumatologi eller ortopedi

Längre sammanhållen utbildning inom för åtgärden adekvat område:

- Andra kurser bedöms individuellt